

Evaluatie

Multidisciplinaire Oefening “Riverside”

Uitgevoerd op 19 september 2007

Kantooradres

Het Nieuwe Diep 34^{A7}
1781 AD Den Helder

Correspondentieadres

Postbus 6004
1780 KA Den Helder

Telefoon/telefax

Telefoon : 0223-525025

Telefax : 0223-618173

E-mail

info@ensaco.nl

Website

www.ensaco.nl

K.v.K

Rotterdam: 24224744

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze opgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van EnSaCo.

Indien dit rapport in opdracht is uitgebracht, wordt voor alle rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de overeenkomst die tussen de partijen is gesloten.

© 2007 EnSaCo

Uitgave
december 2007

Auteur
B.J. Groothuis

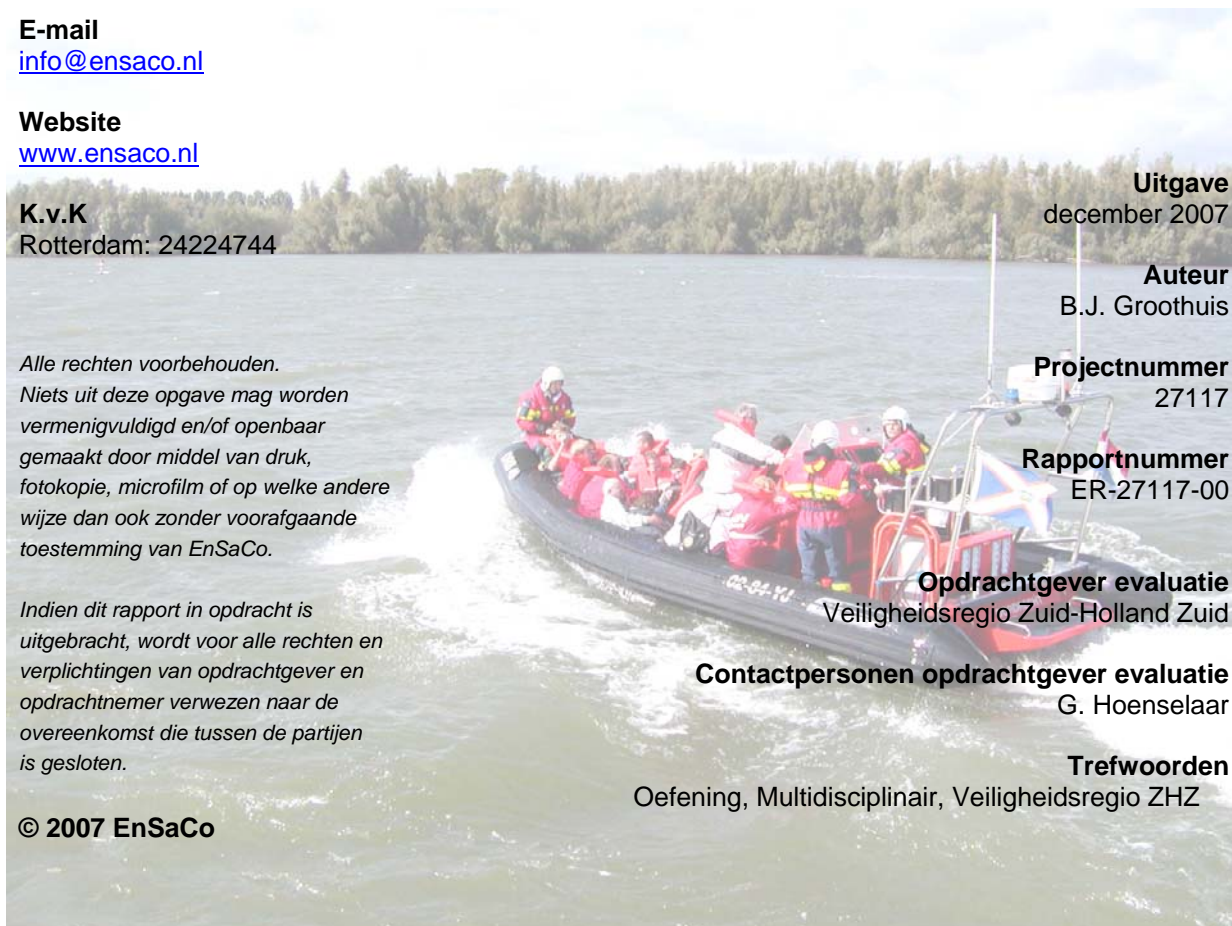
Projectnummer
27117

Rapportnummer
ER-27117-00

Opdrachtgever evaluatie
Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Contactpersonen opdrachtgever evaluatie
G. Hoenselaar

Trefwoorden
Oefening, Multidisciplinair, Veiligheidsregio ZHZ

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
SAMENVATTING	4
1 INLEIDING	7
1.1 AANLEIDING OEFENING	7
1.2 DOELSTELLING OEFENING	7
1.3 ALGEMENE OEFENDOELEN	8
1.4 DEELNEMERS EN RESPONSCEL	9
1.5 WAARNEMERS.....	9
1.6 WERKWIJZE OEFENING	10
1.7 SAMENVATTING SCENARIO	11
2 REALISATIE OEFENDOELEN	12
2.1 ALGEMEEN OEFENDOEL	12
2.2 DEELNEMERS / WAARNEMERS	13
3 OBSERVATIE, ANALYSE, OORDEEL EN AANBEVELING	14
3.1 MOTORKAPOVERLEG (MKO) LAND EN WATER	14
3.2 COPI	16
3.3 INCIDENTBESTRIJDING WATER	20
3.4 SLACHTOFFERBOOT	21
3.5 VELD EN WATER	23
3.6 ALGEMENE ZAKEN	26
3.7 OEFENTECHNISCH.....	27
4 EVALUATIE OEFENING	30
5 AUTORISATIE	33
BIJLAGE FOTO OVERZICHT	34

Samenvatting

De multidisciplinaire oefening "Riverside" is georganiseerd en gehouden samen met een groot aantal (hulp)diensten.

De oefening bestond uit een in scène gezette aanvaring op de Nieuwe Merwede. Een aanvaring waarbij een tanker van Vopak in aanvaring kwam met een partyschip met ongeveer 75 opvarenden. Door de aanvaring is een leiding gaan lekken waardoor de geladen alcohol (brandbare vloeistof) vrijkomt. Door de aanvaring is in de kombuis van het partyschip brand uitgebroken. Deze brand geeft een grote rookontwikkeling, waardoor mensen in paniek zijn geraakt.

Het belangrijkste oefendoel van de oefening "Riverside" bestond uit het samenwerken van alle betrokken (hulp)diensten en het bestrijden van een grootschalig waterincident op effectieve en efficiënte wijze. De samenwerking is tijdens de oefening uitgebreid aan de orde gekomen en verliep naar tevredenheid. Het waterincident werd effectief bestreden maar de efficiency had beter gekund. Voor wat betreft C2000 werd het als gemis ervaren dat Rijkswaterstaat hier niet over beschikt.

Zoals bij alle oefeningen zijn ook bij deze oefening punten te noemen die minder goed zijn verlopen en die dan ook verbetering behoeven, al dan niet middels aanpassing van de betreffende planvorming.

Hieronder staat een korte opsomming van de opvallendste constatering vanuit de verschillende overlegvormen. In hoofdstuk 3 wordt hier nader op ingegaan.

Motorkapoverleg land (MKO-land)

- Afgezien van storend portofoongebruik is er sprake van rust, ruimte en gelijkwaardigheid.
- Onbekendheid met MKO-water.

Motorkapoverleg water (MKO-water)

- MKO-water was niet in beeld voor het CoPI.
- Moeizame communicatie met het CoPI.

CoPI-overleg

- Verschil in beeldvorming tussen het CoPI en het MKO.
- Relevante informatie werd laat door de leden ingebracht.
- De triage-terminologie over slachtoffers (T1, T2) was niet bij iedereen bekend.
- Dat RWS ook als lid van het CoPI aanwezig was werd als nuttig ervaren.

Incidentbestrijding water

- Bij aanvang van de incidentbestrijding was niet voldoende duidelijk wie de leiding had (aansturing en opschaling).
- Het bestrijden van een incident met disciplines en partners die geen C2000 mogelijkheden hebben (in dit geval RWS) veroorzaakt vertraging in de incidentbestrijding.
- Taken en mogelijkheden van partners in de incidentbestrijding op het water zijn onderling onvoldoende bekend.

Slachtofferboot

- De eerste geneeskundige hulpverleners waren binnen een uur aan boord.

- Een zwaargewonde man werd twee keer (onnodig) door brandweerpersoneel verplaatst.

Veld en water

- De interactie tussen RWS en de KLPD had beter gekund.
- De registratie van slachtoffers en betrokkenen lijkt niet eenduidig geregeld te zijn, zeker als het gaat over de afstemming tussen verschillende diensten.

Algemeen

- De vergaderdiscipline (voorstelronde, taak- en rolverdeling, agenda, tijdsduur en -stip, gebruik communicatiemiddelen, e.d.) kan verbeterd worden.
- Niet alle hulpverleners droegen zwemvesten.

Oefentechnisch

- Er was geen geluidsverbinding met de CoPI-bak.
- Het was onduidelijk of er twee slachtoffers (poppen) te water waren geraakt.

Aanbevelingen

De belangrijkste aanbevelingen die kunnen worden gedaan naar aanleiding van deze oefening zijn de volgende:

- Oefen regelmatig (in wisselende samenstelling) op vergadertechnische zaken zoals rolverdeling, vergaderagenda en vergaderklok.
- Onderzoek alternatieve communicatiemiddelen of methoden voor het geval de eerste methode uitvalt.
- Draag zorg voor een eenduidig multidisciplinair registratiesysteem van slachtoffers / betrokkenen.
- Leg communicatielijnen tussen CoPI, MKO-land en MKO-water vast in de planvorming.
- Denk bij een volgende oefening goed na over de vorm van de te houden multidisciplinaire evaluatie.

1 Inleiding

De multidisciplinaire oefening "Riverside" die op 19 september 2007 werd gehouden was een operationele veld-CoPI oefening. De grootschalige inzet op het water werd in het kader van het jaarlijks multidisciplinair oefenprogramma van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) georganiseerd door de werkgroep Multidisciplinair Opleiden en Oefenen (MOO).

Op verzoek van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid is dit rapport opgebouwd conform het model: observatie, analyse, oordeel, aanbeveling.

1.1 Aanleiding oefening

Er wordt een grootschalig waterincident geoefend omdat de regio ZHZ met al haar binnenwateren op een dergelijk incident voorbereid dient te zijn. Daarnaast sluit het aan bij de oefenbehoefte van de netwerkpartner Rijkswaterstaat Water. De Regio ZHZ en RWS hebben de oefening dan ook georganiseerd.

1.2 Doelstelling oefening

De oefening "Riverside" is als samenwerkingsoefening opgezet om met de gezamenlijke hulpdiensten van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en Rijkswaterstaat een grootschalig waterincident het hoofd te bieden. De samenwerking tussen de betrokken hulpdiensten is hierbij van groot belang, omdat bij dergelijke incidenten de afzonderlijke processen met elkaar afgestemd moeten worden.

1.3 Algemene oefendoelen

De gezamenlijke hulpdiensten van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid bestrijden volgens geldende procedures een grootschalig waterincident op effectieve en efficiënte wijze.

Onder *effectief* wordt verstaan:

- binnen aanvaardbare tijd opkomen;
- binnen aanvaardbare tijd aanvangen met de hulpverlening;
- binnen aanvaardbare tijd starten met afstemmingsoverleg betrokken hulpdiensten.

Onder *efficiënt* wordt verstaan:

- gebruikmakend van de juiste procedures, indien aanwezig;

- gebruikmakend van de juiste mensen, middelen en materieel;
- op de juiste plaats uitvoeren van de opstap-, afstap- en toevoerplaatsen.

Operationele multidisciplinaire oefendoelen

- verbeteren van de samenwerking tussen de hulpverleningsdiensten in de praktijksituatie zowel in het veld als in het CoPI.
- Het correct schakelen met C2000 in de oefensituatie.

1.4 Deelnemers en responscel

De deelnemers aan de oefening kwamen van de volgende organisaties:

• GHOR Zuid-Holland Zuid	• Lotuskring Zuid-Holland Oost
• Politie Zuid-Holland Zuid	• Stichting OOV-Support
• Regionale Brandweer Zuid-Holland Zuid	• Gemeenschappelijke Meld Centrale (GMC) ZHZ
• Rijkswaterstaat (RWS)	• VOPAK
• Dordtse Reddingsbrigade	• Gemeente Dordrecht
• KLPD / dienst waterpolitie	• GGZ De grote Rivieren (PSHOR)
• Nederlandse Rode Kruis, regio Zuid-Holland Zuid	• Gemeentelijke korpsen

1.5 Waarnemers

Tijdens de oefening werd, naast de hiervoor genoemde organisaties, waargenomen door P&A Coaching, E-semble en EnSaCo. Na de oefening werd samen met alle deelnemers, leden van de responscel en de waarnemers, multidisciplinair geëvalueerd. Op 22 oktober 2007 werd eveneens een evaluatie gehouden. De resultaten van de verschillende waarnemingen en evaluaties, zijn in hoofdstuk 3 verder uitgewerkt.

1.6 Werkwijze oefening

De multidisciplinaire oefening "Riverside" bestond uit drie delen, een Veldoefening, een CoPI oefening en een Gemeentelijke oefening (Opvang & verzorging en CRIB).

De Veldoefening was een inzetoefening op een grote vaarweg. De locatie en het scenario waren met zorgvuldigheid en in overleg met RWS, de Reddingsbrigade, KLPD de GHOR en de Brandweer samengesteld. Tijdens de oefening heeft men ervoor gezorgd dat het scheepvaartverkeer geen hinder ondervond van de oefening.

Er was gekozen voor een representatief waterongeval waarbij gebruik werd gemaakt van aanwezige risico's binnen de regio ZHZ. Het incident was zo realistisch mogelijk opgesteld en er werd geoefend op een GRIP 1 niveau.

De gemeente Dordrecht heeft de procedures Opvang & Verzorging en CRIB beoefend. Hierbij heeft de gemeente de opvang, verzorging en registratie van slachtoffers verzorgd.

De CoPI-oefening was eveneens een inzetoefening. In het CoPI namen functionarissen plaats vanuit de deelnemende diensten om een als GRIP 1 gekenmerkt incident te behandelen. Er werd door middel van een scenario geoefend, gestuurd en waargenomen.

Vraagstukken die door het CoPI niet konden worden beantwoord, werden uitgezet naar de responscel. Deze responscel bood het tegenspel aan het CoPI. De responscel simuleerde alle functionarissen/staven boven het CoPI vanaf GRIP 1 tot en met 3.

1.7 Samenvatting scenario

Op woensdag 19 september 2007 om 12.55 uur is op de Nieuwe Merwede ter hoogte van de Zuidhaven een tanker van Vopak in aanvaring gekomen met het partyschip Zilvermeeuw 5. Door de aanvaring is een leiding gaan lekken waardoor de geladen alcohol (brandbare vloeistof) vrijkomt.

Op de tanker bevonden zich in totaal 4 bemanningsleden. Zij zijn allen nog aan boord. Het passagiersschip vervoerde ten tijde van de aanvaring een gemixte groep dagjesmensen, naar verluud ongeveer 75 personen.

Door de aanvaring is in de kombuis van het partyschip brand uitgebroken. Deze brand gaf een grote rookontwikkeling, waardoor mensen in paniek raakten.

2 Realisatie oefendoelen

Dit hoofdstuk beschrijft in het kort in hoeverre de gestelde oefendoelen zijn behaald. Hierbij wordt niet in gegaan op de monodisciplinaire oefendoelen welke door de verschillende diensten en organisaties gesteld zijn. De realisatie hiervan is mogelijk te herleiden uit de resultaten die in hoofdstuk 3 staan.

2.1 Algemeen oefendoel

Het algemene en belangrijkste oefendoel betrof:

De gezamenlijke hulpdiensten van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid bestrijden volgens geldende procedures een grootschalig waterincident op effectieve en efficiënte wijze.

Onder *effectief* wordt verstaan;

- binnen aanvaardbare tijd opkomen
- binnen aanvaardbare tijd aanvangen met de hulpverlening
- binnen aanvaardbare tijd starten met afstemmingsoverleg betrokken hulpdiensten

Onder *efficiënt* wordt verstaan:

- gebruikmakend van de juiste procedures (indien aanwezig)
- gebruikmakend van de juiste mensen, middelen en materieel
- op de juiste plaats uitvoeren van de opstap-, afstap- en toevoerplaatsen
- volgens de juiste procedures en gebruikmakend van het convenant grote vaarwegen.

Dit algemene oefendoel is in ruime mate aan bod gekomen. Uit de evaluatie(s) na afloop van de oefening blijkt dat het merendeel van de deelnemers vond dat het waterincident op een effectieve manier is bestreden. Of dit ook efficiënt is gebeurd, daar lopen de meningen over uit een. De teneur is hierbij dat de bestrijding efficiënter had gekund.

In hoofdstuk 3 staat een verdere uitwerking van de belangrijkste constatering hieromtrent vanuit de verschillende overlegvormen. Daarin is ook een onderbouwing van de bovenstaande punten te vinden.

2.2 Deelnemers / waarnemers

Enkele door deelnemers gemaakte opmerkingen:

- Het was een leuke, goede oefening met een realistisch scenario.
- Niet realistisch, gezien vanuit de brandweer (roepnamen); communicatielijnen anders dan normaal.
- Planvorming wordt opgepakt in Waterrand. Deze oefening vond eigenlijk te vroeg plaats. Eerst planvorming aanpassen (Convenant 1998) en daarna oefenen om te kijken of dit werkt.

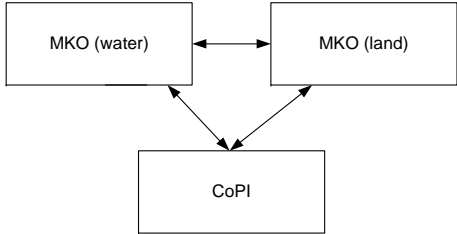
3 Observatie, analyse, Oordeel en aanbeveling

In dit hoofdstuk worden de observaties per team / locatie weergegeven. Op basis van de observaties is een analyse gemaakt en een oordeel gevormd welke al dan niet resulteert in een aanbeveling. Bij de genoemde observaties dient opgemerkt te worden dat met name de verbeterpunten genoemd staan.

3.1 Motorkapoverleg (MKO) land en water

Er was zowel een MKO te water als op het land. Eigenlijk is het MKO formeel geen team maar een snelle afstemming tussen de stafofficieren in het veld. Opvallende zaken hierbij waren:

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
MKO LAND				
1.	De OVD-B heeft duidelijk de leiding genomen over de vergadering.	Eenhoofdige leiding is belangrijk. MKO is op basis van gelijkwaardigheid.	De duidelijke leiding zorgde voor een efficiënte vergadering. Het initiatief van de OVD-B werd geaccepteerd en gewaardeerd.	Weet dat het MKO een gelijkwaardig overleg is. Initiatief tot starten en begeleiden is goed maar wees bedacht op acceptatie bij overige deelnemers.
2.	Er was geen voorstelronde gecombineerd met een rolverdeling voorafgaand aan de vergadering.	Een voorstelronde is belangrijk voor het goed laten functioneren van de vergadering en de deelnemers. Er is ook geen rolverdeling afgesproken.	Niet alle deelnemers wisten wat van hen werd verwacht en er was niet bekend of voldoende kennis en ondersteuning beschikbaar was.	Spreek voorafgaand aan de vergadering een goede rol- aan taakverdeling af. En zorg voor voldoende ondersteuning.
3.	De vergaderdiscipline was onvoldoende. Tijdens overleg wordt veelvuldig gebruik gemaakt van portofoons (OVDG).	3 ^e MKO startte 20 minuten te laat, er werden geen procedures afgesproken bijv. op tijd zijn, portofoons uit.	Een slechte vergaderdiscipline (bijv. gebruik portofoons) kan het vergaderproces onnodig frustreren.	Maak eenduidige en haalbare vergaderafspraken en zorg dat iedereen zich hieraan houdt. Maak geen (zo min mogelijk) gebruik van communicatiemiddelen tijdens een vergadering.
4.	Het is te onrustig/druk voor een MKO op plaats incident.	Overall rond de vergadering is actie en loopt pers e.d.. Bevelvoerder loopt ongehinderd de vergadering in.	Een rustige en goede plek is belangrijk voor een goede vergadering.	Zorg ook bij het MKO voor een plek waar ongestoord vergaderd kan worden.
5.	De vergadering maakt een ontspannen indruk.	Er is sprake van rust, ruimte en gelijkwaardigheid.	Dit zijn belangrijke voorwaarden voor een goede vergadering.	Zorg voor rust en (indien mogelijk) zo veel mogelijk ontspannen sfeer tijdens de vergadering.
6.	De vergadering had moeite met het omzetten van knelpunten naar actiepunten en het koppelen hiervan aan personen.	Hierdoor was niet in alle gevallen duidelijk wie wat zou doen. Ook terugkoppeling hierop wordt dan moeilijk.	Vertalen van knelpunten naar acties en aanwijzen actiehouders is belangrijk voor een goed lopend proces.	Oefenen met omzetten van knelpunten naar acties en het toewijzen hiervan aan personen.

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
7.	Men was niet op de hoogte van het bestaan van het MKO op het water (blusboot).	Wanneer men op de hoogte was geweest hadden meer dingen uitbesteed en afgestemd kunnen worden.	Wanneer men niet op de hoogte is van de operationele organisaties, gaat dit ten koste van de efficiëntie.	Ga regelmatig na welke overlegvormen operationeel zijn.
MKO WATER				
8.	Op het water was ook een MKO operationeel.	Dit werd als positief ervaren door verschillende deelnemers.	De communicatielijnen tussen land en water dienen nog wel vormgegeven te worden. Tijdens de oefening had er eigenlijk driehoekscommunicatie moeten zijn: 	Bepalen en uitwerken communicatie tussen MKO-land, MKO-water en CoPI.
9.	In het MKO op het water werd een geneeskundige functionaris (OVD-G) gemist.	Op geneeskundig vlak kan niet alles worden besproken en kunnen moeilijk beslissingen worden genomen.	Door het missen van disciplines in de vergadering kunnen niet alle vakgebieden goed besproken worden.	Zorg voor vertrek dat voldoende (alle) disciplines aan boord zijn dan wel bereikbaar zijn tijdens de overleggen.
10.	Het MKO-water was voor het CoPI niet in beeld.	Men had zich blijkbaar niet gemeld bij het CoPI. OVD-B kreeg geen contact met het CoPI.	Meld je bij andere organisaties zodat je wordt opgenomen in het (communicatie) netwerk. Als de OVD's in de diverse MKO's contact hadden gehad met de SO CoPI was dit niet zo gelopen.	Laat andere organisaties weten dat je operationeel bent.

3.2 CoPI

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
-----	------------	---------	---------	-------------

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
11.	De vergaderklok werd wel afgestemd met het ROT, maar niet met het MKO-land.	Men probeert de andere organisatie te bereiken wanneer deze in vergadering zijn.	Wanneer men niet tegelijkertijd vergadert, is men (deels) niet bereikbaar voor elkaar.	Stem de vergaderklok af met andere disciplines.
12.	Er was geen duidelijke rol- en taakverdeling afgesproken.	Het ontbreken van een duidelijk rol- en taakverdeling had een negatief effect op het functioneren van de vergadering en de deelnemers.	Niet alle deelnemers wisten wat van hen verwacht werd.	Spreek voorafgaand aan de vergadering een goede rol- aan taakverdeling af.
13.	Er was gestructureerd zakelijk overleg met een goede (werk)sfeer.	Er wordt gewerkt volgens een vaste agenda. De leden hebben soms wel moeite om zich aan de agenda te houden.	Er wordt tijdens het overleg wel vaak van de agenda afgeweken omdat sommige punten raakvlakken met elkaar hebben.	Wijk niet af van de vooraf vastgestelde vergaderagenda.
14.	Verskil in beeldvorming tussen het CoPI en het MKO.	-	Men is blijkbaar niet in staat geweest om de beeldvorming met elkaar af te stemmen.	Stem beeldvorming af met andere organisaties door de belangrijkste feiten naast elkaar te leggen en af te stemmen.
15.	RWS nam deel aan het CoPI overleg.	Dat RWS in het CoPI aanwezig was, werd als nuttig ervaren.	Zeker bij incidenten op het water (of op de weg) is het belangrijk om RWS deel te laten nemen aan het CoPI-overleg.	Bekijk in de CoPI-opstartfase welke organisaties betrokken zijn bij de calamiteit en nodig deze uit. Net zoals in dit geval voor RWS.
16.	Communicatie met en tussen RWS medewerkers verloopt alleen telefonisch.	Doordat RWS geen toegang heeft tot het C2000-netwerk, missen zij veel berichten die de hulpdiensten onderling uitwisselen.	C2000 geniet de voorkeur wanneer het over multidisciplinaire communicatie gaat.	Laat RWS deelnemen aan het C2000 netwerk, desnoods middels tijdelijke voorzieningen.
17.	De terminologie over slachtoffers (T1, T2) was niet bij iedereen bekend.	-	Door het ontbreken van kennis over de gebruikte terminologie kunnen fouten ontstaan.	Leg de te gebruiken terminologie eenduidige vast in de planvorming van de verschillende diensten en leid hierin op.
18.	De aanwezigheid van de ambtenaar Rampenbestrijding (ARB) in het CoPI werd als positief ervaren.	De aanwezigheid van de ARB werd als pluspunt ervaren en verliep op een logische en betrokken wijze.	-	Roep de ARB op voor het CoPI wanneer behoefte is aan opvang en registratie van slachtoffers.
19.	De aanwezigheid van de informatie medewerker (IM) was met name voor de leider CoPI nuttig.	Hoewel het een nieuwe rol betrof heeft de IM duidelijk toegevoegde waarde gehad in de communicatie naar het ROT. Vanuit het ROT kwamen geen besluiten terug naar het CoPI.	In deze functie zou meer aandacht besteed mogen worden aan het verkrijgen van informatie vanuit het ROT.	Ga na of uitbreiding van de functie mogelijk is op het gebied van bijvoorbeeld het najagen van informatieverkriging vanuit het ROT.

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
20.	De samenwerking tussen de KLPD en de dienst waterpolitie verliep goed.	In samenspraak met elkaar heeft KLPD zitting genomen in het CoPI-overleg.	-	Draag zorg voor een goede afstemming van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en leg deze, daar waar mogelijk, vast.
21.	Er komen steeds meer mensen in de COH-bak waardoor het te druk wordt.	-	Het is belangrijk om continu af te blijven vragen wie allemaal noodzakelijk zijn voor het overleg.	Probeer te blijven vergaderen in de kleinst mogelijke bezetting zonder disciplines te missen. Blijkt dit niet mogelijk, organiseer dan een grotere COH-bak.
22.	Niet alle functionarissen in het veld waren op de hoogte van het afgekondigde GRIPniveau.	-	-	Ga binnen de eigen organisatie na in hoeverre de Gripfasering in het veld bekend moet zijn.
23.	Aan het begin van de vergadering werden taken en rollen goed verdeeld.	Tevens werd geïnventariseerd of extra ondersteuning wenselijk was. Dit bleek niet het geval te zijn.	Wanneer onvoldoende (administratieve) ondersteuning aanwezig is, kan dit vertragend werken op de vergadering.	Voor aanvang van de vergadering moet worden gezorgd voor voldoende (administratieve) ondersteuning.
24.	De telefoondiscipline liet te wensen over omdat de voorzitter zijn telefoon aan liet staan en hierop regelmatig werd gebeld. Dit werkte verstrend op de vergadering.	Deelnemers storen zich aan het regelmatig overgaan van telefoons tijdens de vergadering.	Het overgaan van een telefoon in de vergadering werkt verstrend.	Zet telefoons uit tijdens de vergadering of laat iemand buiten de vergadering de telefoon beantwoorden. Spreek elkaar hierop aan.
25.	Er bestond niet of nauwelijks contact tussen de stafofficier brandweer op het water en de OVD-B in het CoPI.	Hierdoor kwam de informatie vanuit het veld onvoldoende, gestoord en niet tijdig in het CoPI terecht.	Een goed bereikbare staffunctionaris brandweer is belangrijk voor het proces.	Maak vooraf afspraken over bereikbaarheid.
26.	Op een gegeven moment was op de blusboot bekend dat de scheepvaart door mocht varen terwijl het CoPI van niets wist.	Niet alle actuele informatie was bekend bij het CoPI.	Afstemming (relevante) informatie is essentieel voor een goed verlopend proces.	Sluit belangrijke beslissingen kort met het CoPI.
27.	Relevante informatie werd laat door de leden ingebracht.	Dit werd mede veroorzaakt door de tijdsdruk, de assertiviteit van betreffende deelnemers en de door de voorzitter geboden ruimte in de vergadering.	Wanneer meer rust in de vergadering wordt gebracht en deelnemers één voor één de gelegenheid tot spreken krijgen zal meer (relevante) informatie boven tafel komen.	Creëer als voorzitter voldoende ruimte voor deelnemers om relevante informatie in te brengen. Zorg voor voldoende assertiviteit bij de deelnemers.

3.3 Incidentbestrijding water

Op het water waar het incident had plaatsgevonden zijn een groot aantal diensten actief geweest. De bevindingen hieromtrent staan in de onderstaande tabel.

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
28.	Bij aanvang van de incidentbestrijding was niet duidelijk wie de leiding had (aansturing en opschaling).	Dit had te maken met een gebrekkige communicatie vanaf de start.	De leiding- en communicatiestructuur voor incidentbestrijding op het water was onvoldoende.	Besteed aandacht aan de leiding- en communicatiestructuur voor incidentbestrijding. Zorg dat betrokkenen hiervan op de hoogte zijn.
29.	De leiding- en communicatiestructuur voor incidentbestrijding op het water was onvoldoende.	Dit kwam mede doordat de incidentlocatie vanaf het land niet zichtbaar was.	Om diensten aan te kunnen sturen dient voldoende zicht te zijn op (de plaats van) het incident.	Bekijk voor iedere situatie wat de beste plaats (land/water) is om diensten aan te sturen. Houd hierbij rekening met het zicht op het incident.
30.	Het bestrijden van een incident met disciplines en partners die geen C2000 mogelijkheden hebben (in dit geval RWS) veroorzaakt vertraging in de incidentbestrijding.	Communicatie is essentieel voor een goed lopend proces.	Goede en efficiënte communicatiemiddelen zijn erg belangrijk voor een snelle incidentbestrijding.	Indien partners niet over C2000 beschikken, dient hier vooraf een andere oplossing voor gecreëerd te worden.
31.	De taken en mogelijkheden van partners in de incidentbestrijding op het water zijn onderling onvoldoende bekend.	Men weet onvoldoende van elkaar wat men kan en doet. RWS en KLPD varen teveel een eigen koers en koppelen hun informatie niet of onvoldoende terug naar de overige partners in de bestrijding van het incident.	Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn onvoldoende afgestemd.	Stem taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden af tussen de verschillende partners. Organiseer een uitwisselingsprogramma.
32.	Door communicatieproblemen is tussen de OVD-B, OVD-B-land en OVD-B-water geen contact geweest	Hierdoor heeft geen afstemming over de uit te voeren werkzaamheden plaatsgevonden.	Om geen zaken dubbel uit te voeren of tussen het wal en het schip te laten vallen is communicatie een voorwaarde. In dit geval had de communicatie wellicht door het CoPI geïnitieerd moeten worden.	Zorg er (als CoPI) voor dat alle betrokkenen van elkaar weten en elkaar weten te bereiken. De verantwoordelijkheid ligt bij de OVD-B's zelf.
33.	De stuurhut van de blusboot is geen ideale locatie voor de coördinatie van een incident.	De diverse communicatiemiddelen (marifoon, C2000, telefoon, boegschroef, communicatie bevelvoerder/schipper etc.) veroorzaken teveel rumoer.	Een uitwijk naar een benedendek, buitendek of andere boot kan mogelijk verbetering bewerkstelligen.	Neem in de planvorming op, welke ruimten op welke vaartuigen geschikt zijn voor overleg.

3.4 Slachtofferboot

Op de slachtofferboot (partyschip Zilvermeeuw) bevond zich het grootste gedeelte van de slachtoffers van deze calamiteit. Op deze plaats is het met name erg belangrijk hoe de hulpverlening tot stand is gekomen. Hoe hebben de slachtoffers en de waarnemers ervaren wat de hulpverleners hebben gepresteerd. Het heeft in totaal één uur en drie kwartier geduurd, voordat alle passagiers van boord waren gehaald. Hieronder staan nog enkele andere opvallende zaken.

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
34.	Na ongeveer een half uur kwamen de eerste hulpverleners aan boord.	Dit waren twee brandweermensen zonder perslucht / adembescherming.	Het zonder adembescherming aan boord komen was onverantwoord en suggereerde onterecht dat de situatie veilig was.	Handel volgens de richtlijnen die er zijn voor het gebruiken van adembescherming.
35.	Het is frustrerend voor de slachtoffers om te zien dat er veel boten rond het schip varen, maar dat geen van de boten blijkbaar hulp mocht verlenen.	Dit leidde tot meer paniek en onrust op het schip (en daardoor mogelijk meer kans op slachtoffers).	Niet gecommuniceerde acties kunnen leiden tot onduidelijkheid.	Communiceer via gebruikelijke middelen naar de slachtoffers wat er gebeurt of gaat gebeuren.
36.	Drie kwartier na het ongeval werd de eerste groep passagiers door de reddingsbrigade van boord gehaald.	-	De feitelijke hulp kwam moeizaam op gang. Dit had mede te maken met het veilig geven van het gebied.	-
37.	De eerste geneeskundige hulpverleners (GHOR) waren binnen een uur aan boord.	Het was nog steeds onduidelijk of het sein veilig al was gegeven, het rookte namelijk nog steeds op het schip.	Gezien alle actie die al veel eerder op het water plaatsvond (zie punt 35). Werd door de slachtoffers ervaren dat de eerste GHOR medewerkers laat ter plaatse waren.	Bekijk in hoeverre verschillende processen vereenvoudigd en versneld kunnen worden. Bijvoorbeeld telefonisch eerste hulp toepassen?
38.	Een zwaargewonde man (T1) werd twee keer (onnodig) door brandweerpersoneel verplaatst.	Het inzicht over de beste positie voor deze zwaargewonde veranderde. Had deze persoon niet door de GHOR behandeld moeten worden?	Zwaargewonden laten verzorgen door GHOR tenzij dit absoluut uitgesloten is.	Wanneer gewonden verplaatst moeten worden door de brandweer dient dit te worden afgestemd met de GHOR.
39.	Blusboot met (zwaar)gewonden kon de haven niet in.	Hierdoor moesten de gewonden opnieuw overgezet worden.	Vooraf had beter bepaald moeten worden hoe de (zwaar)gewonden hadden moeten worden vervoerd.	Maak voorafgaand aan transport een duidelijk plan hoe dit gedaan moet worden en door wie/wat.

3.5 Veld en water

In het veld en op het water opereerden de verschillende hulpverleningsdiensten. In de onderstaande tabel staan de bevindingen die hierop van toepassing zijn.

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
40.	In het begin was er weinig afstemming tussen de hulpverleningsdiensten.	Pas na ruim een uur "leek" er orde en coördinatie te komen tussen de hulpverleningsdiensten.	Afstemming tussen de verschillende diensten vanaf het begin is een voorwaarde voor goed functioneren.	Stem vanaf het betreden van de incidentlocatie af wie wat doet en wanneer.
41.	Niet alle hulpverleners droegen een zwemvest.	Er zijn voorschriften dat dit wel dient te gebeuren.	Niet iedereen is op de hoogte van de voorschriften of niet iedereen beschikt over zwemvesten.	De brandweer heeft als taak om alle hulpverleners te wijzen op hun veiligheid en dus ook toezien dat zij een zwemvest dragen. De leidinggevendenden van alle diensten hebben de taak op de veiligheid toe te zien.
42.	De 1 ^e OVD moet zich nadrukkelijk afvragen waar hij/zij zich vervoegt. Wordt dit het meevaren met de blusboot ZH of gaat hij/zij naar een locatie nabij het incident op de wal. Dit is alleen in het specifieke geval DDT.	Een en ander hangt samen met de vaartijd van de blusboot ZH.	De keuze voor een 2 ^e OVD op de wal is een logische en praktische keuze. Wel moet dan een intensieve communicatie plaatsvinden om een correcte beeldvorming tot stand te brengen.	Het is een optie om in dergelijke gevallen direct twee OVD's te alarmeren die allebei naar de walzijde gaan en dat een van de twee OVD's vervolgens via een beschikbare boot het water op gaat voor de coördinatie.
43.	De GMC heeft onvoldoende gestuurd op de communicatie in het incident.	Over en weer is vrijwel geen terugkoppeling gegeven van de situatie (SITRAPs). Nadere berichten zijn ook onvoldoende gecommuniceerd.	Hierdoor is de beeldvorming verstoord en bleef de voortgang in het incident onduidelijk.	Maak voor een goede beeldvorming meer gebruik van SITRAPs.
44.	RWS en KLPD varen teveel een eigen koers en koppelen hun informatie niet of onvoldoende terug naar de overige partners in de bestrijding van het incident.	Ook hun rol in de coördinatie, de overlegstructuur, de scheiding van de actievakken land/water, de aanwezigheid in een COPI is onvoldoende.	De partners zoeken elkaar niet actief op.	Maak duidelijk wat van de KLPD en RWS wordt verwacht en koppel dit duidelijk terug.
45.	In het veld bestond onduidelijkheid over in welk Gripniveau de crisisorganisatie zich bevond.	-	De onbekendheid over de Gripfasering in het veld heeft uiteindelijk niet tot problemen geleid.	Zie punt 22.
46.	Er is onduidelijkheid over wie wat registreert en wie hiervoor verantwoordelijk is.	Verschillende diensten registreren verschillende personen. Zo registreert de politie iedereen op het plaats incident en de GHOR de slachtoffers. In het gemeentelijk rampenplan is de registratie geregeld. De gemeente is eindverantwoordelijke voor de totale registratie.	De kans bestaat dat personen dubbel of helemaal niet worden geregistreerd.	In de planvorming dient het hele registratieproces en de bijbehorende verantwoordelijkheden duidelijk omschreven te worden.

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
47.	De RWS boot "RWS Observer" riep kort na de start van de oefening naar de slachtofferboot dat de brand geblust was.	Dit veroorzaakte verwarring bij de slachtoffers. Bovendien was dit geen taak van RWS.	Wanneer men zomaar dingen gaat roepen, kan dit verwarring veroorzaken.	Houd je bij je eigen vakgebied tenzij expliciet is afgesproken hiervan af te wijken.

3.6 Algemene zaken

In deze paragraaf worden de bevindingen genoemd die gelden voor meerdere of alle organisaties die hebben meegedaan aan de oefening.

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
48.	De GMC registreert alle startinformatie en houdt een journaal bij.	Zaak is om deze informatie bij de informatiemedewerker van het CoPI te krijgen.	Hier dient de organisatie beter op ingericht te worden.	Overdracht startinformatie (bijv. door chef of Cdt als 1 ^e intermediair) opnemen in planvorming.
49.	Samenwerking tussen de hulpdiensten was goed, de samenwerking tussen brandweer en reddingsbrigade matig.	Dat blijkt bijvoorbeeld uit het onderlinge overleg (ook met KLPD) waarin per dienst geen knelpunten worden benoemd, waarin onvoldoende uitwisseling plaatsvindt van informatie t.b.v. de beeldvorming en waarin geen vervolgspraken worden gemaakt.	Er dient aandacht besteed te worden aan de samenwerking tussen de brandweer en de reddingsbrigade.	Meer gezamenlijk oefenen met brandweer en reddingsbrigade om samenwerking te verbeteren.
50.	Fax, internet en mailverkeer vanuit het CoPI is tijdens de hele oefening niet mogelijk geweest.	Het ontbreken van deze communicatiemiddelen werd als een gemis gezien.	Communicatiehulpmiddelen zijn belangrijk.	Besteed aandacht aan de betreffende communicatiemiddelen en kijk naar alternatieven hiervoor.
51.	De GHOR gebruikt monodisciplinaire begrippen die anderen misschien niet kennen.	Hierbij gaat het om de categorisering van slachtoffers.	Afstemming monodisciplinaire begrippen is wenselijk.	Ga na of een multi-monodisciplinaire begrippenlijst begripsverwarring helpt te voorkomen.

3.7 Oefentechnisch

In deze paragraaf staan de zaken vermeld die betrekking hebben op de organisatie van de oefening.

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
-----	------------	---------	---------	-------------

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
52.	Er was geen geluidsverbinding met de CoPI-bak.	Wellicht veroorzaakt door de late start met opbouwen van de installatie.	Hierdoor was het voor de waarnemers niet mogelijk om geluid vanuit de CoPI-bak te horen.	Tijdig vóór de oefening, testen van de apparatuur.
53.	Het was onduidelijk of er twee slachtoffers (poppen) te water waren.	Conform het draaiboek zouden twee slachtoffers (poppen) te water worden gelaten. Deze zijn niet opgemerkt.	Er was besloten om de poppen niet te water te laten, dit was niet gecommuniceerd met de waarnemers.	Communiceer wijzigingen in het draaiboek.
54.	De communicatie verliep niet altijd even goed, dit had, o.a. te maken met het verbindingsschema. Dit werd ook als ingewikkeld ervaren.	Het schema was voornamelijk politie gericht en niet conform de praktijk. Het schema van de brandweer zit anders in elkaar qua organisatie en terminologieën. De roepnamen (NATO spelalfabet) werden als lastig ervaren en dit was ook niet zoals gebruikelijk.	Onvoldoende aandacht is besteed aan het multidisciplinaire aspect van het communicatieschema. In veel gevallen werd niet gewerkt conform het verbindingsschema.	In een vervolgoefening dient het verbindingsschema meer aandacht te verkrijgen en breed te worden afgestemd met alle hulpdienstorganisaties.
55.	De informatie-uitwisseling tussen het CoPI en het ROT is niet helemaal tot zijn recht gekomen.	In de praktijk neemt het ROT besluiten over vragen vanuit het CoPI.	De responscel fungeerde als ROT, maar dat was eigenlijk alleen eenrichtingsverkeer en er kwamen geen besluiten terug naar het CoPI.	Draag zorg voor een dialoog tussen het CoPI en het ROT conform de realiteit.
56.	Alle diensten kwamen bijna tegelijkertijd aan bij het incident.	In de praktijk is dit niet zo.	Oefentechnisch was dit de beste manier.	-
57.	Bij de evaluatie na afloop van de oefening werd te diep op de materie ingegaan.	Er werden zaken besproken die lang niet voor alle deelnemers van toepassing waren.	Het is beter om de eindevaluatie op hoofdpunten te laten plaatsvinden.	Zorg dat je tijdens een eindevaluatie alleen zaken bespreekt die voor alle deelnemers interessant en van toepassing zijn.
58.	Tussen de OVD-G 1 (MKO-nat) en het CoPI was niet in een communicatiekanaal voorzien.	De informatie-uitwisseling liep via de OVD-G (MKO-droog).	In de praktijk zouden beide OVD-G's in dezelfde gespreksgroep zitten.	Besteed meer aandacht aan de indeling van de gespreksgroepen.
59.	Tegenspel voorlichter CoPI wordt gemist.	-	-	Zorg voor tegenspel voor de voorlichter van het CoPI.
60.	Het AGS scenario mag uitdagender.	-	De AGS had onvoldoende werkzaamheden tijdens deze oefening. Oefenen van de AGS was geen doel.	-

Nr.	Observatie	Analyse	Oordeel	Aanbeveling
61.	Alarmering: De leider CoPI ontving de oproep, Met deze enkele oproep werd het hele CoPI gealarmeerd.	Dit is niet als gebruikelijk. Het was toeval dat alle betrokken CoPI leden de melding konden meeluisteren en de Leider CoPI gelijk begon met een eerste overleg.	Als niet alle betrokken CoPI leden hier hadden gestaan dan hadden zij geen oproep/alarmering ontvangen.	Alarmeer zoals dit in de planvorming staat aangegeven.
62.	De bemanningsleden van het passagiersschip hebben niet deelgenomen aan het hulpverleningsproces.	De bemanningsleden van het passagiersschip zouden eerste hulp moeten kunnen verlenen, gelet op blussen van de branden en hulpverlening (EHBO) aan passagiers.	Door het opnemen van dit aspect in de oefening, wordt deze nog realistischer. Behoort echter niet tot het doel van deze oefening.	-

4 Evaluatie oefening

Na afloop van de oefening zijn door een groot aantal deelnemers en betrokkenen evaluatieformulieren aangaande de oefening ingevuld. Het eerste gedeelte van de vragen betrof de oefening zelf en in het tweede gedeelte van de vragenlijst werd aandacht besteed aan oefentechnische zaken.

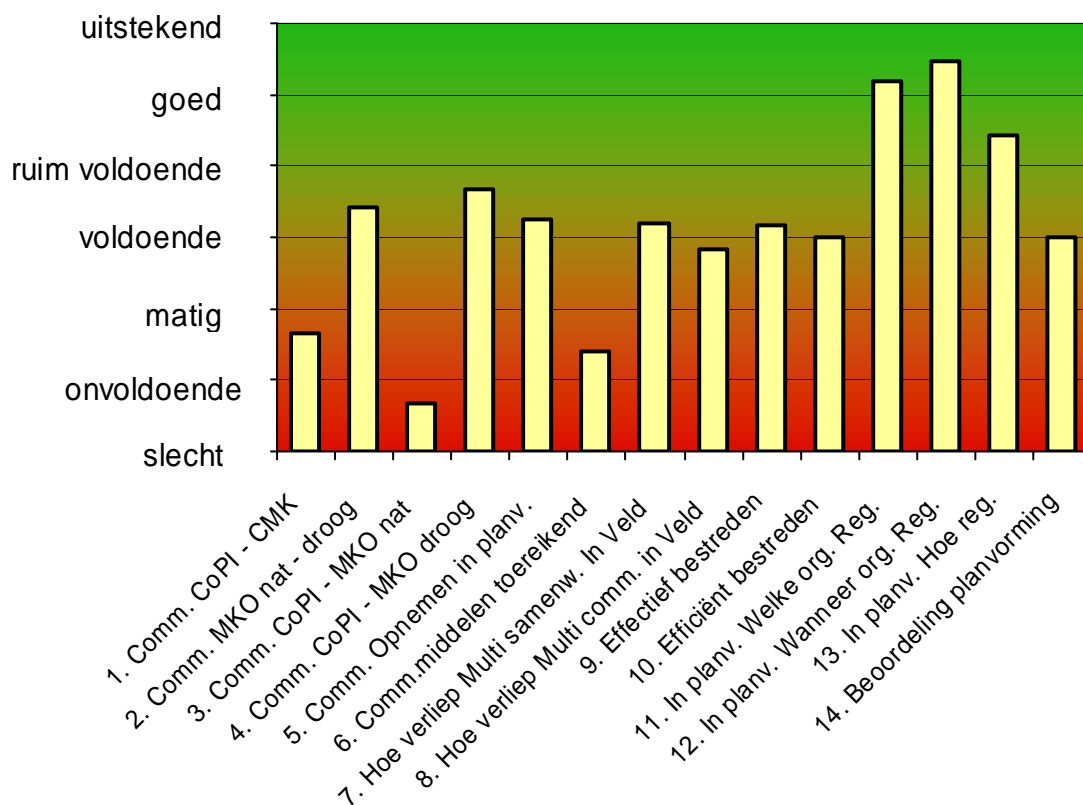
Hieronder staan de verschillende vragen weergegeven met de resultaten in grafische vorm. Hierbij moet worden opgemerkt dat niet iedereen alle vragen heeft beantwoord omdat dit niet in alle gevallen mogelijk was. In het totaal hebben 13 personen de schriftelijke evaluatie ingevuld en terug gestuurd.

Oefendoelen / stellingen

Over dit onderwerp zijn de volgende vragen gesteld.

1.	Hoe beoordeelt u de communicatie tussen het CoPI en de meldkamer?
2.	Hoe beoordeelt u de communicatie tussen de Motorkapoverleggen (MKO) onderling?
3.	Hoe beoordeelt u de communicatie tussen het CoPI en het MKO-“nat”?
4.	Hoe beoordeelt u de communicatie tussen het CoPI en het MKO-“droog”?
5.	Moet de communicatie tussen de MKO's en/of het CoPI opgenomen worden in de planvorming?
6.	Waren de beschikbare communicatiemiddelen toereikend?
7.	Hoe verliep de multidisciplinaire samenwerking (tussen de hulpverleningsdiensten) in het veld?
8.	Hoe verliep de multidisciplinaire communicatie (tussen de hulpverleningsdiensten) in het veld?
9.	Het incident is effectief bestreden.
10.	Het incident is efficiënt bestreden.
11.	Dient in de planvorming te zijn opgenomen <u>welke</u> organisatie (politie/GHOR/gemeente) verantwoordelijk is voor registratie?
12.	Dient in de planvorming te zijn opgenomen <u>wanneer</u> een organisatie (politie/GHOR/gemeente) verantwoordelijk is voor registratie?
13.	Dient in de planvorming te zijn opgenomen <u>op welke manier</u> een organisatie (politie/GHOR/gemeente) verantwoordelijk is voor registratie?
14.	Hoe beoordeelt u de planvorming waarmee u werkt?

In de figuur op de volgende bladzijde staan de antwoorden op deze vragen grafisch weergegeven.

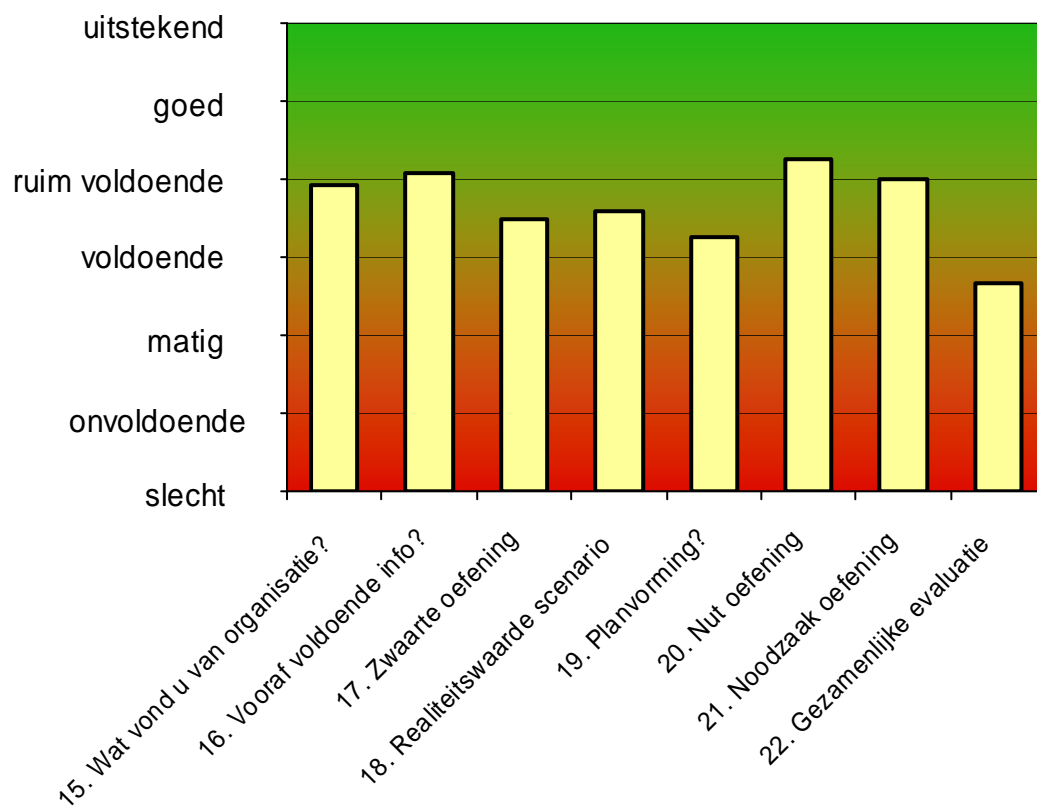
De gemiddelde score (op een schaal van 1-10) van de antwoorden op de vragen was een 6,2. Het relatief lage cijfer werd met name veroorzaakt door de slechte (ontbrekende) communicatie tussen het CoPI en het MKO-water en de ontoereikendheid van de beschikbare communicatiemiddelen. Uit de laatste vier vragen blijkt duidelijk dat het zeer wenselijk is dat de planvorming wordt aangepast en dat deze significant verbeterd kan en zou moeten worden.

Organisatie van de oefening

Over dit onderwerp zijn de volgende vragen gesteld.

15.	Wat vond u van de organisatie van de oefening?
16.	Heeft u van te voren voldoende informatie ontvangen?
17.	Wat vond u van de zwaarte van de oefening?
18.	Wat vond u van de realiteitswaarde van het toegepaste scenario?
19.	Hoe beoordeelt u de planvorming / het theoretische kader waarmee u werkt?
20.	Hoe beoordeelt u het nut van deze oefening?
21.	Hoe beoordeelt u de noodzaak van deze oefening?
22.	Hoe beoordeelt u de gezamenlijke evaluatie na afloop van de oefening?

In de figuur op de volgende bladzijde staan de antwoorden op deze vragen grafisch weergegeven.

De organisatie van de oefening werd met een gemiddelde score van 6,7 als ruim voldoende beoordeeld. Het verdient aanbeveling om de gezamenlijke evaluatie de volgende keer gestructureerder te laten verlopen.

5 Autorisatie

Projectinformatie

Opdrachtformulering	Assistentie en verslag oefening "Riverside"
Titel rapport Projectnummer	Evaluatie multidisciplinaire oefening "Riverside" 27117
Rapportnummer	ER-27117-00
Opdrachtgever	Brandweer regio Zuid-Holland Zuid
Opdrachtnummer	
Contactpersoon	G. Hoenselaar

Verantwoording

Aan dit project werkten mee	W.R. van der Meer B.J. Groothuis T.W. van der Duim R.G. Jak	Projectleider Projectcoördinator Consultant / Waarnemer Consultant / Waarnemer
Periode waarin het (deel)project is uitgevoerd	van: september 2007	tot: december 2007
Autorisatie	Handtekening projectleider	

Datum: december 2007

Bijlage Foto overzicht

